

finder det meget tvivlsomt, om denne nye Indretning vil lede til dette Resultat. For at afsige den foreløbige Kjendelse er det nødvendigt, at Dommerne faae Sagens Acter hjem og gennemlæse dem, paa samme Maade, som naar en endelig Dom skal affiges; siden maa de have Sagen igjen, naar de skulle affige Dommen, og det medfører saaledes en dobbelt Læsning af hele Sagen. Dernæst er der den store Vanskelighed med Hensyn til Appellen, da man nemlig ikke vil kunne nægte at appellere disse Kjendelser med suspensiv Virkning. Endelig er der den Ulempe, som jeg ogsaa troer den foregaaende Taler bemærkede, at naar det nægtes at føre Beviset, for saadanne enkelte Ting, som Parten kunde ønske at føre Bevis for, kan Følgen blive, at Beviset gaaer aldeles tabt for ham, naar nemlig en høiere Instants finder, at man uden tilstrækkelig Grund har nægtet ham at føre dette Bevis. Jeg troer derfor, at man helst maa undvære hele denne Institution; men vil man beholde den, er der et Punkt, hvorpaa jeg specielt tillader mig at henlede Opmærksomheden. Det er nemlig det, at efter den romersk-tydske Proces skal paa dette Stadium af Sagen en Forhandling finde Sted med Parterne, idet man nemlig indhenter Parternes Erklæring over hinandens Anbringender og Angivelser og foreholder dem, hvad der heri er usandsynligt, usammenhængende og ufuldstændigt. Jeg troer, det vil være nødvendigt at træffe en lignende Bestemmelse. I de større Processer, hvori Parterne have været flere Indlæg, vil man nemlig finde endeel Bemærkninger af det Slags, hvorefter det er vanskeligt at sige, om Noget maa ansees som anerkjendt eller benægtet, om Parten selv har fundet det nødvendigt at føre Bevis, eller om han forlanger det af Modparten. Ofte vil en kort Forklaring af Parterne lede til, at saadanne Spørgsmaal blive meget let afgjorte; og efter den Proceslovgivning, der som sagt her har tjent til Forbillede, er dette anseet som et nødvendigt Supplement til den helse saakaldte Beweisverfahren. Jeg veed nok, at der i § 28 er en Bestemmelse om, at Parternes Erklæring skal indhentes om, hvad der er utydeligt; men det vil let sees, at der her

handles om Noget, som gaaer videre end den blotte Utydelighed, og jeg indseer ikke, at det vil være et Brud paa Forhandlingsmaximens Princip, at der paa dette Sted blev indført en saadan Bestemmelse.

Hvad der i dette Afsnit indeholdes om Forhørdelsen af Stævning, forekommer mig særdeles hensigtsmæssigt, og jeg kan i dette Punkt ikke være enig med den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 5te Valgfreds (Klein). At Modforbringer kunne gjøres gjældende uden Contrastsmaal, anseer jeg ogsaa for at være en meget helbig Bestemmelse. Naar det siges om Vidner, at de kunne tilfuges med Aftens-Barsel, saa finder dette vel Sted i Gæsteterræder, hvormed disse vel nærmest kunne sammenlignes, og med flere andre Classer af Sager; men jeg maa meget ønske denne Bestemmelse forandret. Den Erfaring, jeg har havt i denne Henseende, har vist mig, at det er i Almindelighed meget besværligt for Folk at møde i Retten, hvor de ofte maae spille hele Formiddage, naar de først ere tilfagte Dagen eller Aftenen iforveien. Vidnepligten er saa besværlig, at det Offentlige bør gjøre Sit til, at den ikke bliver besværligere end høist nødvendig. Denne Bestemmelse kan synes mindre vigtig, men den hører til dem, som forekomme hyppigt i det daglige Liv, og som Enhver, der har Leilighed til at see Forholdene nærved, vil finde at være af Betydning. Dette leder iøvrigt Tanken hen derpaa, at man i dette Lovudkast har optaget flere Bestemmelser, som i og for sig ere hensigtsmæssige, men som ikke ere mere nødvendige ved en Handelsret end ved alle andre Domstole i Landet. Foruden de nævnte Bestemmelser om Stævnamaal og Modforbringer er der ogsaa egne Bestemmelser om Forligsprøven, nemlig at det ikke skal være Tvang for Parterne at møde personligt, samt at det tillades at give Møde ved Sagsførere — og maastee flere. Det forekommer mig, at der heraf kan være Anledning til at tage under Overveelse, om det ikke var nyttigt at samle saadanne Bestemmelser i en almindelig Lov, og tillader jeg mig herpaa at henlede den høitærede Justitsministers Opmærksomhed. Det er slet